

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

H. O. FRIMODT MØLLER

DANSK BOSÆTTELSE

I

CANADA

VED INDFØRELSEN TIL DEN DANSKE KOLONI VED PASS LAKE

1927

DANSK TRAKTATSLSKABS FORLAG

I HOVEDKOMMISSION HOS O. LOHSE

DANSK BOSÆTTELSE I CANADA

AF

H. O. FRIMODT MØLLER

SOGNEPRÆST, KIRKEHÆLSINGE

KØBENHAVN

DANSK TRAKTATSELSKABS FORLAG

I HOVEDKOMMISSION HOS O. LOHSE

1927

I N D H O L D

	Side
FORORD.....	5
I. UDVANDRING TIL CANADA	7
II. BOSÆTTELSE I CANADA	23
III. DANSK BOSÆTTELSE:	
Settlementsbeskrivelser m. m.	28
New Brunswick.....	28
Montreal, Quebec.....	29
Quebec, Quebec	30
Toronto, Ontario	31
London, Ontario	32
Pass Lake Kolonien, Ontario	32
Winnipeg, Manitoba	34
Ostenfeld, Manitoba	36
Lloydminster, Saskatchewan.....	39
Standard, Alberta	39
Dalum Kolonien ved Wayne Alberta.....	41
Holden, Alberta	42
Calgary, Alberta	43
Dickson, Alberta	44
Kewisville, Alberta	46
Edmonton, Alberta	46
Ponoka, Alberta.....	47
Stettler, Alberta.....	48
Vancouwer, Brittish Columbia	48

DANSKE KONSULATER I CANADA

Halifax, 213 Hollie St., Konsul H. I. Mathers
(R.').

*Montreal, Room 812 Keefer Building, 698 St.
Catherine Street West, Generalkonsul J. E. Bøg-
gild (K.2, D.M., I.F.1).*

Quebec, 92 St. Peter St., Vicekonsul W. H. Petry.

*Toronto, Merchants Fire Insurance Building,
86 Adelaide St., East,* Vicekonsul D. V. Klein.

Chatham, Vicekonsul F. E. Neale.

*Winnipeg, Confederation Life Building, 187 Lyle
St.,* Konsul A. C. Johnson.

Regina, 105, Darke Block, Vicekonsul Fr. J.
Knudsen.

Calgary, 3th. Avenue West Nr. 602—10, Vicekon-
sul N. P. Pallesen.

*Vancouver, B. C., Room 410 Dominion Building,
Hasting St., Vancouver, B. C.,* Konsul Wm. A.
Ward (R.').

*St. John Chatham, c/o Mc Lean Kennedy Ltd.,
147 Prince William St.,* Vicekonsul Percy Turcot.

F O R O R D

I April Maaned holdt jeg et Foredrag om »Udvandring til Canada« i Statsradiofonien. Siden da har jeg modtaget saa mange Henvendelser og Forespørgsler fra alle Kanter, at jeg har besluttet at udgive nærværende lille Hæfte. Til Grund for det ligger nævnte Foredrag. Men da en halv Time er en meget begrænset Tid, var der meget, som ikke kunde komme med, og som der siden er spurgt om. I Hæftet søges givet, hvad Foredraget ikke kunde rumme. Navnlig vil antagelig den i Hæftet givne Række Beskrivelser af de enkelte Steder, hvor Danske har begyndt at slaa sig ned, med dertil knyttede Adresser, hvor man i Canada kan søge nærmere Oplysning, kunne være til Hjælp for den enkelte Udvandrer. For Tilvejebringelsen af det sidstnævnte Materiale staar jeg i stor Taknemmelighedsgæld til Emigrantpræst i Winnipeg, Pastor Niels Damskov. Hans Overblik over Forholdene og indgaaende Kendskab til dansk Bosættelse og Bosættelsesmuligheder i Canada, som ogsaa til de Kilder, hvorfra han har fremskaffet Oplysningerne, borger for, at de givne Meddelelser vil kunne blive mange til Hjælp ved Forberedelsen til Udvandring. Ogsaa Pastor Anthon Han-

sen, en Aarrække Præst i Standard, Canada, Alberta, sidst i Montreal—Toronto—London, Canada, nu i Eling ved Frederikshavn, skylder jeg Tak for gode Vink og Oplysninger. Endelig bør nævnes, at Udvalget i Danmark for »Den forenede danske evangelisk-lutherske Kirke i Amerika« har ydet Støtte til Hæftets Udgivelse, for hvilken Hjælp jeg sluttelig bringer min bedste Tak.

Hæftet har da to Formaal: 1) at medvirke til Samling af vort udvandrende Folk i Canada, og 2) at række en hjælpende Haand til den Udvandrer, der i Forvejen maalbevidst vil lægge sin Udvandring til Rette og ikke planløst drage ud til et stort fremmed Land for maaske at havne under Forhold, der aldrig vil kunne give Tilfredsstillelse.

Forf.

Den første Plovmand ved Pass Lake. (Se Side 39).

I. UDVANDRING TIL CANADA

Naar man udvandrer til Canada, rejser man Syd paa. Winnipeg ligger paa Brede med Prag, og næsten hele Canadas Sydgrænse ligger omtrent som Paris og Wien, medens Nova Scotia og New Brunswick ligger saa sydligt som Norditalien, og Dele af Ontario endda strækker sig endnu længere mod Syd.

Det er sandt, at Landet ogsaa rummer vældige Polaregne, men disse kommer ikke i Betragtning i denne Sammenhæng. Hvad vi her taler om, er Egne, som er under Kultur eller har Muligheder for at kunne komme det. Det er et Landomraade, som strækker sig over hele det nordamerikanske Fastland paa dettes bredeste Sted fra Atlanterhav til Stillehav. Den nordligste Linje falder noget Nord for Skagen, den sydligste, som før sagt i Nærheden af Paris og Wien. Det er Landstrækninger, hvis Størrelse skønsomt kan

anslaas til en Udstrækning, som ligger mellem det halve og $\frac{2}{3}$ af hele Europas Omraade. Det er nemlig umuligt at sige aldeles nøjagtigt, hvor stor en Del af Canada, der fuldt ud er egnet for Beboelse og Opdyrking. Det ved man først efterhaanden. Et enkelt Eksempel vil vise dette. Ifjor fandt man en Hvedeart, som, man mener, vil kunne føre Ploven ca. 100 miles længere mod Nord, idet dens Modningstid passer til Sommerlængden i disse mere nordlige Egne. Fremtiden vil vise, om Antagelsen holder Stik. En gammel Kolonisationserfaring paa Nordamerikas Fastland er endvidere den, at Opdyrkingen af Prairielandet paavirker Klimaet kendeligt. Fugtighedsgraden forøges, og Nedbøren fordeles, ligesom Klimaet i det hele mildnes, alt som Jorden kommer under Kultur, Træplantningen forøges etc.

Vi er imidlertid paa den sikre Side, naar vi anslaar det Land, vi taler om, til mellem det halve og to Trediede af Europas samlede Størrelse.

Dette store Land har kun en Befolkning som Belgiens. Det er derfor en af Jordklodens Reserver for Menneskeslægstens fremtidige Liv.

Og det er et godt og rigt Land. Noget af den fineste Hvede og noget af den bedste og mest udsøgte Frugt kommer fra Canada. Metaller og Mineraler, Kul og Olier hører til Landets Rigdomme. Uoverskuelige Udviklingsmuligheder rummer dette Land.

Klimaet er stærkt og strængt. Fastlandsklima er det, og Somrene er meget varme, men dog ikke saa pinagtige, som de kan være i Mellem- og Sydstaternes af U. S. A.

Vintrene giver Kuldegrader paa 30, ja helt op til 35 Gr. Rm. Det føles ikke saa strængt, som Grader af den Art vilde føles i vort fugtige Øklima, og Kuldeperioder af saa yderlig Art er kun for Dage eller ganske korte Tidsrum. Men alligevel! de kan vare længe nok, og man bliver ikke staaende længe paa eet Sted,

Ryddet Skov ved Pass Lake. (Se Side 32).

naar Reaumur-Thermometret viser 30—35 Graders Kulde. Man bør derfor aldrig rejse til Canada mod Vinteren, med mindre man ved, man har et godt Vinterkvarter at rejse til. Der er ikke nævneværdigt Arbejde for en Nykommer i disse Maaneder, og Pengene løber rask, naar man skal leve i maanedsviis uden Fortjeneste i et fremmed Land.

I det hele, lad det være sagt med det samme: Det første Punkt paa Programmet for en Udvandrer, naar han eller hun naar Canada, maa være at lægge sit Arbejde saadan an, at det kan sikre en den første Vinters taalelige Forløb. Er Talen om gifte Folk, maa saadanne hellere tage en noget mindre Løn mod ved deres Tjeneste at være sikret hele det første Aar. Ogsaa for den ugifte Ungdom gælder for en stor Del det samme. De unge har dog ogsaa en anden Udvej; og det er for dem den allerbedste, dersom det da ikke kan lade sig gøre at faa Vinterophold der, hvor de har arbejdet,

og det er den at bruge det første Aars Sommerløn til Ophold om Vinteren paa en af de dansk-canadiske Skoler, af hvilke der for Tiden er 2, en i Calgary i Alberta, ledet af Pastor J. Knudsen, og en i Dalum ved Waine, Alberta, ledet af Pastor P. Rasmussen, begge Skoler i Tilknytning til de dansk-amerikanske Kirkesamfund. Et saadant Skoleophold kan nemlig faas omtrent for det samme, som ellers medgaar til anden Steds at opnaa Kost og Logi. Et Skoleophold af den Art vil give en lempelig Vejledning til Forstaaelse af det nye Lands Forhold. Navnlig vil Opholdet være udbytterigt, dersom man her hjemme har lagt Grund paa et Udvandrerkursus, som der nu findes flere af her i Landet. Et særdeles vel tilrettelagt er oprettet paa Haslev Højskole, hvor der fra Efteraaret vil blive en ligefrem Udvandrerafdeling. Udvandrerskolen i Svendborg, og Kursus paa Hoptrup Højskole og flere Steder vil ligeledes kunne nævnes. Den anden Vinter i Canada vil dog i Almindelighed være at foretrække til Skoleophold. Hvad der paa det stærkeste maa fraraades, er at begynde paa planløs Omflakken med tilfældigt Sommerarbejde og ørkesløs Driven om i Byerne om Vinteren. Det sidste kan i et Land, hvor saa godt som al offentlig Forsorg mangler, blive en meget streng Oplevelse. I denne sidste Vinter har der i flere canadiske Byer været i Hundredvis af unge Danske, som, fordi de gjorde galt Bestik i Sommer, har fristet en meget haard Tilværelse og ved deres forkomne og hjælpeløse Tilstand afgivet et Billede paa mislykket Udvandring, som ikke just har gjort vort Land og dets Udvandrere Ære.

Vi kommer her til et meget vigtigt Punkt. Danske Udvandrere bør søge hen, hvor Danske samler sig og lever Livet i Fællesskab*). Byder Landet ingen Art af

*) Dette maa være Bestræbelsen, selv om man straks ved Ankomsten ofte kan blive nødt til for Opholdets Skyld at søge Arbejde, hvor man i det hele kan faa det.

Et dansk Hjem ved Pass Lake. (Se Side 32).

Hjælp og Understøttelser, saa er et godt Tilhold hos forstaaende og hjælpsomme Landsmænd den bedste, ja den eneste Betyggelse under Livets Vanskeligheder og Omskiftelser. Den Udvandrer, der rejser til Landsmænd og hos dem opfører sig, saa han vækker deres Tillid og Interesse, vil aldrig fortryde dette, enten saa Opholdet i det Settlement eller den Kreds, man kommer til, kun bliver for kortere Aaremaal eller det bliver for hele Livet. Overhovedet kan det siges, at en god tillidvækkende Optræden og flittigt og dygtigt Arbejde i Virkeligheden er mere værd i Canada end rede Penge, naar man skal skabe sig en Fremtid i Landet.

Der har i Canadas Offentlighed været en Del Drøftelse om, hvorvidt man skal tilskynde Udvandrere fra f. Eks. de skandinaviske Lande til endelig at sprede sig blandt de engelsktalende Canadiere, for hur-

tigst muligt at kunne gaa op i det canadiske Folk og helt løsrives fra deres gamle Nationalitet, eller om man tværtimod netop skal begunstige den samlede Bosættelse af Udvandrere fra de enkelte Lande. Det er den sidste Anskuelse, der har sejret. Det kan ses for Danskernes Vedkommende af, at der flere Steder, f. Eks. ved Pass Lake i Ontario, af Landets Regering er sikret Danskere nogle Aars Forkøbsret til store og brugbare Strækninger.

Den canadiske Begrundelse for dette Standpunkt lyder paa, at Canada ønsker, at Landets Borgere skal befinde sig vel og være tilfredse. Da nu Erfaringen viser, at dette sikrest bliver Tilfældet, hvor den enkelte Nation samler sine Medlemmer i Settlementer og Kredse, er det den Udviklingslinje, der bør fremmes.

Dermed burde ogsaa Klarhed kunne tilvejebringes i den Sag her hjemme. Man hører ofte den uheldige Anvisning blive givet: hold dig fra Landsmænd, se at komme ud imellem selve det Lands Befolkning, Du udvandrer til, og blive saa hurtigt som muligt eet med det. Denne Betragtning er for det første meget overfladisk. Thi skal det Folk, man udvandrer til, have fuld Gavn af Indvandrerne, da maa disse ikke blot komme med et Par bare Næver, men de maa bringe med sig mest muligt af de aandelige Værdier, deres eget Folk gennem Slægternes Liv har erhvervet. Men dette kan den enkelte ikke. Man maa samles, og man maa værne om Arven fra det gamle Land, for at den kan overføres til det Folk, man i Tidens Løb vil gaa op i. Men dernæst er denne Anvisning i højeste Grad forfejlet. I Virkeligheden er der intet ynkeligere end de Stakler, som vil være Amerikanere eller Canadiere med det samme og pr. straks. Efter et Aartids Forløb kan de hverken tale Dansk eller Engelsk eller overhovedet noget andet Sprog paa Jorden, men pludrer væk i et latterligt og ubehjælpsomt Kaudervælsk, som in-

Naar Vinteren sætter ind ved Pass Lake, er Bjælkehuset lunt og godt.
(Se Side 32).

gen vil kendes ved, og som de ikke en Gang selv kan finde Rede i. — Og som det bliver med Sproget, bliver det med hele deres Tilværelse. Den er og bliver uhjælpelig rodløs og forkludret. Oftest kommer saadanne Ytringer fra Mennesker, der ikke har kunnet begaa sig blandt deres egne Landsmænd, og som derfor med store Fagter søger andet Steds hen.

Man hører jævnlig Tale om — navnlig i Litteraturen — at Udvandrere, selv om det materielt gaar dem godt, altid bliver mere eller mindre som oprykkede Planter, der ikke helt kan trives paa det nye Voksested. Man hører meget om Savnet og Længselen efter det gamle Land, der skal være som en sugende Smerte i Sindets dybeste Grunde og gøre det vanskeligt eller umuligt for Udvandrerne nogen Sinde helt at blive tilfreds i dette Liv. Der er sagt mange sentimentale Ting om dette. I visse Tilfælde kan det være saadan, navnlig der, hvor Udvandrerne forsluger sig paa det fremmede. Dette skal ikke nægtes. Ogsaa er det glæ-

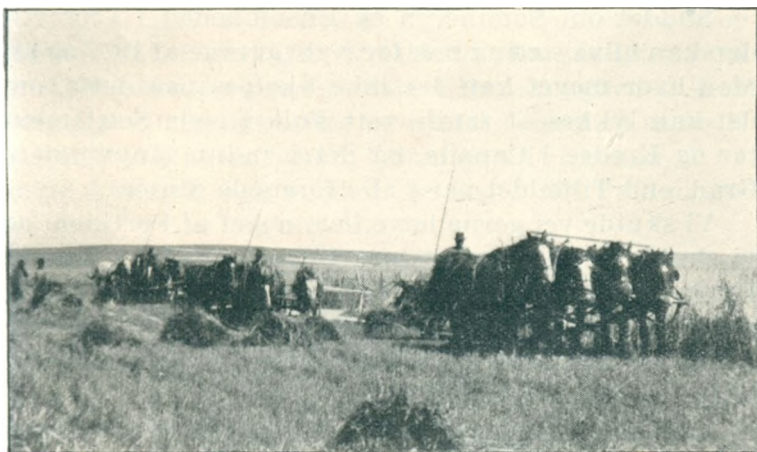
deligt, at det kan siges, at Mindet om Danmark er kært og bevares med stor Troskab i de fleste danske Udvandrerers Sind.

Men alt, hvad der er sagt om det rodløse og hjemløse, om det sugende Savn og den bestandige Arbejden for at tjene saa meget, at man atter kan komme hjem til Danmark at bo, kan højest komme til at passe, der hvor Folk er udvandret paa bedste Beskub, har kastet sit Liv hen blandt fremmede og forsøgt at glemme sin egen Oprindelse. Thi dette giver Bagslag og hævner sig strengt.

Hvor derimod Udvandreren kommer til sit eget Folk og lever Livet sammen med det under en rolig og naturlig, stadig voksende Samleven med det nye Land og Folket i det, der bliver hel og fuld Tilfredshed. De, der tænker anderledes, skulde blot prøve at leve en Aarrække i et dansk Settlement! De vilde da grundig blive overbeviste om, at Folk i disse fører et fuldt ud glad og tilfredst Liv, har deres Hjem og deres Verden der, og i Almindelighed aldrig vil kunne tænke sig at bytte den Tilværelse bort for at vende tilbage og atter slaa sig ned i Fædrelandet. Er der enkelte, som har en saadan Idé og forsøger at realisere den, bringer det som oftest Skuffelse. Et Aar eller to hjemme i Danmark er for det meste mere end nok til at faa dem til atter at sætte Kursen mod det Land, som gav dem deres Hjem og meget andet godt, og som blev deres Børns Fødeland.

Dette er, hvad Erfaringen lærer. Derfor er det ogsaa af største Vigtighed, at der arbejdes for, at danske Canadaudvandrere samler sig, saa Livet kan forme sig saaledes, at det store Skridt, de tog, da de drog ud fra Fædrelandet, kan bringe dem Gavn og Glæde og ikke et helt Livs Fortrydelse.

Vi har jo nemlig i dette Forbillede at se hen til. Vi har i Canada de 100,000 Nordmænd, der har slaadt sig ned i Landet. Det er vort Broderfolk, beslægtet

Hvedehøst ved Standard, Alberta. (Se Side 41).

med os paa mange Maader. Deres og vort Behov for at finde Tilfredshed i det fremmede er omtrent ens. De finder Landet og Forholdene udmærkede. Men de søger sammen, og de holder sammen, og de er mindst saa norske som Folk i Norge.

Endnu langt nærmere Forbillede har vi i den dansk-amerikanske Udvandrings egen Historie, som den har formet sig i U. S. A. i mere end halvt Hundrede Aar.

Der er det mærkelige, at Pionerdagene i U. S. A. for halvt Hundred Aar siden gentager sig i disse Aar i Canada. Lad saa være, at Biler og Radio og moderne Teknik kan ændre Linjerne i Billedet noget. Men i det store og hele er det den gamle Historie om igen med Jordhytter (Sodhouses) og Blokhuse (Loghouses) paa endeløse Prærier og i de store, dybe Skove, med strænge, vanskelige Begynderaar og store Fremtidsmuligheder. Var »the blizzards«, som Snestormene kaldes derovre, vilde og voldsomme i Nebraska, Iowa og Minnesota, blidere er de i hvert Fald ikke paa Saskatchewan eller Albertas Prairier, eller hvor Danske nu ellers slaar sig ned i Canada.

Sliddet om Sommeren og Ensomheden i Vintertiden kan blive stræng nok for Nybyggerne af 1927 og 28. Men hvor meget kan der ikke hjælpes paa dette, om det kan lykkes at samle vort Folk i gode Settlementer og Kredse i Canada, og det i endnu langt højere Grad, end Tilfældet var i »De forenede Stater«.

Vi skulde vel gerne have lært noget af Fortiden, og vi skulde vel ogsaa for vore Udvandrere af i Dag se Hjælp i de mangfoldige Fremskridt, Livet har bragt, siden de ældre Hold af vore Udvandrere i 70—80'erne kæmpede sig frem til Velstand og Selvstændighed i U. S. A.s forskellige Egne.

Fortiden lærer os, at man for sent saa Betydningen af national og kirkelig Samling. Der er i Øjeblikket en halv Million af Danske og deres Børn og Børnebørn i U. S. A. Af disse er der kun virkelig Samling paa ca. 50,000, og disse udgør den lykkeligste Del af vore Landsmænd paa den anden Side Atlanterhavet! Aarsagen til dette Forhold er, at der ingen som helst Plan var i den hele Udvandring til U. S. A., saa Danskerne splittedes som Avner for Vinden over alle Unionens Stater, ofte til stort Tab og Savn for hele Livet for den enkelte.

Dette skulde ikke gerne gentage sig i Canada, for det behøves ikke, og heldigvis tegner Forholdene her sig lysere fra Begyndelsen af. Omkring 1870'erne var der i U. S. A. ca. 36,000 Danske med blot et Par enkelte Steder, hvor der gjordes et begyndende og svagt Arbejde for at samle. Paa dette Tidspunkt er der ca. 12—20,000 Danske i Canada, men der er 12—14 Steder, hvor Samling forsøges, og Arbejdet herfor støttes kraftigt af de danske Amerikanere, ligesom Samlingsarbejdets Betydning mere og mere bliver forstaaet her hjemme.

Man har undertiden hørt Tanken fremført om det heldige i samlet Udvandring. Dermed forstaaes, at et større Antal Mennesker, nogle Hundreder, eller maa-ske nogle Tusinder, samler sig her hjemme og i Flok

og Følge drager af Sted til en Egn i det fremmede, hvor Bopladserne i Forvejen er sikrede. En saadan Form for Udvandring rummer mange Vanskeligheder. Den lader sig vanskeligt ordne og har al Udsigt til at falde uheldigt ud, ogsaa naar Talen er om Canada. I en større Flok vil der altid være dog i alt Fald nogle

De danske Præster i Winnipeg: N. Damskov (tilhøjre) og Vilh. Beck (tilvenstre). (Se Side 20).

uforstandigt misfornøjede, der lægger Ansvaret paa »Ledelsen« og spreder Utilfredshed om sig, medens det normale maa være, at den enkelte Udvandrer tager sin Skæbne i sin egen Haand og selv maa bære sin Risiko og sit Ansvar.

Derimod giver Udvandringens Forløb i Fortiden den rette Anvisning ogsaa for Nutidens Forhold. Den Udvandringsform, som har Historien for sig, er den settlementsdannende og kredsdannende. Den foregaar

paa den ligefremme Maade, at hvor Danske er, søger Danske til. Ad den Vej er de fleste større Samlinger af Danske i U. S. A. bleven til. Men her er det gaaet uden nogen som helst fornuftig, maalbevidst Plan. Man har søgt til Steder, hvor andre Danske havde slaet sig ned, selv om dette var sket under ganske tilfældige Forhold og uden Muligheder paa Stedet for at give Plads for en større Kreds. Hvor disse Muligheder tilfældigvis var til Stede, er der af sig selv blevet Settlementer og Kredse af Danske. Men de Hundreder af andre Steder, hvor Danske er dumpet ned, blev der intet saadant, men kun adspredte Dele af det danske Folk levende som fremmede blandt fremmede. Thi man kan tale, saa meget man vil, om hurtig Opgaaen i et andet Folk, Livets Erfaring viser, at der udkræves mindst en Menneskealder eller to, for at Sammensmeltningen virkelig kan fuldbyrdes. Vil man forcere den Sag, kommer man i Strid med Naturen selv, og den er vanskelig at overvinde. —

Den Udvandring, der har Udsigt til at lykkes, sker, naar den enkelte Udvandrer søger og faar Forbindelse med Folk, der i Forvejen har slaet sig ned i Egne og paa Steder, som med Omtanke og Erfaring er udvalgte af Mennesker, der har Overblik og Evne til at bedømme Forholdene. Rejser man saadanne Steder hen, vil det som Regel give Tilfredshed og berede en god Fremtid.

Nu er det saa lykkeligt, at disse Muligheder foreligger for Danske, der søger til Canada. Der er i Øjeblikket mellem en halv Snes og en Snes Udgangspunkter for begyndende Samling, ja endog flere ældre og vel udviklede danske Settlementer. Disse Samlingspunkter, hvis Antal forøvrigt i disse Aar stadigt og hurtigt øges, er ikke valgt paa Slump, men af erfarne, med Pionerforholdene kendte danske Folk fra U. S. A.

For nylig læste jeg i et canadisk Blad en Udtalelse, der lød paa, at der er faa Nationer, som har en skar-

Pastor Damskov (med Uniformskasketten) blandt danske Emigranter i Winnipeg. (Se Side 20).

pere Sans for, hvor den bedste Jord og de bedste Bø-sættelsesbetingelser findes, end Danskerne. »Erfaringen viser os, siger Bladet, at hvor danske Farmere slaar sig ned, der bliver paa faa Aar blomstrende og veldyrkede Koloniegne.« Og heri har det canadiske Blad utvivlsomt Ret. Det er da ind under saadant Førerskab, danske Udvandrere bør give sig. Thi som det vil fremgaa af alt, hvad her er sagt, er der i Canada i første Linje Spørgsmaal om Landmænd, siden ogsaa om Mejerister, Haandværkere og flere. Det er derfor for Tiden til de store Agerbrugsprovinser Manitoba, Saskatschewan og Alberta, at Hovedstrømmen af Udvandrere gaar.

Det har i Samlingssagen, og hvad det nationale Livs Udvikling angaar altid i U. S. A. som andre Steder, været Kirke- og Menighedsarbejdet, der gik i Spidsen og i Stilhed og med sejt Udholdenhed og Omsorg tog det vigtige og store Arbejde op.

Saaledes er det ogsaa i Canada i dette Øjeblik. Det er danske Kirkefolk fra U. S. A., der har udvalgt og grundet de største Settlementer, og det er de dansk-amerikanske Kirkesamfund og navnlig »Den forenede

danske ev.-luth. Kirke i Amerika«, der gør det betydningsfulde samlende Arbejde blandt vore Dages danske Udvandrere til Canada.

Som et Led i disse Bestræbelser har »Den forenede Kirke« paa det vigtigste strategiske Punkt i den danske Udvandring i Winnepeg ansat en Hjælper for vore Emigranter, Pastor N. Damskov. Enhver dansk Emigrant til Midtstater og Vesten kommer til Winnipeg, og enhver dansk Udvandrer bør søge Forbindelse med Pastor Niels Damskov. (Se Billederne Side 17 og 19.) Han har til enhver Tid Overblik over, hvor det i Øjeblikket vil være praktisk for danske Udvandrere at søge hen, og han kommer Udvandrerne til Hjælp med en aldrig svigtende Udholdenhed og opofrende Troskab. Hans udmærkede Arbejde har endog fundet den canadiske Stats Anerkendelse, saaledes at Pastor Damskov foruden at være udsendt af »Den forenede Kirke« tillige, hvad Omsorgen for danske Udvandrere angaar, er bleven ansat i den canadiske Regerings Tjeneste.

Man bør i vore Dage ikke fare til og tage Billetten til Canada for derefter en skønne Dag at staa paa Perronen i Winnipeg og hverken vide ud eller ind. Man bør forberede sin Udvandring et helt eller et halvt Aar i Forvejen. Man bør skrive og høre sig for, saa man kan opnaa et foreløbigt rimeligt Maal for sin Rejse, helst et, der kan vise sig at give endelig og fuld Tilfredsstillelse, saa man kan slaa sig ned der med det samme eller dog derfra vejledes og finde frem til det for en rigtige Sted.

Der spørges ofte om Udgifterne ved en almindelig Udvandrerens Canadarejse. Det kan siges, at der medgaar ca. 700 Kr.

I Almindelighed taget er det en vanskelig Sag at tilraade Udvandring. Ikke enhver egner sig dertil, ikke enhver befinder sig vel derved. Det er og bliver et helt personligt Spørgsmaal for den enkelte, som

Rugmark ved Ostenfeld. (Se Side 36).

alene et Menneske selv kan tage Ansvaret for Afgørelsen af for sit eget Vedkommende.

Men nægtes kan det jo ikke, at Spørgsmaalet i de sidste Aar er blevet brændende. Med en Hær paa henved 100,000 arbejdsløse, som vi har haft i Vinter, kommer mange, og navnlig af de paagældende selv, til at tænke. Og Tanken om Udvandring er blandt de Overvejelser, som snart melder sig.

Samtidig med disse Forhold herhjemme er Bebyggelsen og Opdyrkningen af Canada kommet i højeste Grad i Gang. Landet ligger der stort og rigt, aabent for enhver, som i sin Tid U. S. A., og maaske endda en lille Kende bedre egnet for os Danske. Hvad her egentlig er Tale om, kan belyses med blot et eneste Eksempel. I Staten Alberta mener man, at der er 45 Millioner Tdr. Land god Jord, velegnet til Dyrkning. Af disse 45 Millioner Tdr. Land er endnu kun $7\frac{1}{2}$ Millioner under Plov, Resten ligger og venter. I denne ene Stat ligger altsaa alene $37\frac{1}{2}$ Million Tdr. Land endnu

uopdyrket god Jord hen til kommende Opdyrkning. Nu er det sandt, at disse ikke kan tages ind til Dyrkning hverken paa 1 eller 10 Aar, thi Opdyrkningen maa foregaa ved Udvidelser og stadig større Udvidelser af de hidtil opdyrkede Arealer. Der er og maa være Vækst ogsaa i dette. Men alt taler for, at Tallet paa dem, der kan komme i Virksomhed og faa Hjem og Ejendom i Canada, vil blive meget hurtigt voksende Aar for Aar i de nærmest kommende Tider, og at derfor Udvandringen vil stige som en Bølge.

Det er ubenægteligt, at denne Udvandringsbølge vil berøve os megen udmærket Arbejdskraft, og at dette i sig selv er et Tab for Land og Folk. Men det er ingeniunde givet, at en saadan Udvandring ikke en Gang før eller siden paa anden Vis vil faa sin store Betydning for et lille Folk som det danske, ligesom Udvandringen har haft og har det for Nabo- og Broderfolk som de norske og svenske. Vekselvirkningen med vort eget til U. S. A. udvandrede Folk er jo ogsaa i stærkt stigende og betydningsfuld Udvikling.

Det er derfor ganske ørkesløst at drøfte det heldige eller uheldige i en Udvandring, som foregaa af alle Kræfter, og som aldeles ikke lader sig standse.

Men det er derimod af højeste Interesse, at Forstaaelse vækkes for Betydningen af, at Udvandringen kan foregaa paa den saavel for Udvandrerne som for hele vort Folk bedste og lykkeligste Maade.

Mens Hjemmet bygges, Ostenfeld. (Se Side 36).

II. BOSÆTTELSE I CANADA

Bosættelsen af Danske i Canada sker for Tiden hovedsagelig paa Landet. Canada ønsker Nybyggere, der vil opdyrke Landet og saaledes fremme dets Udvikling og Velstand. Udvandrerne ønsker hurtigt at faa egne Hjem og blive selvstændige og velstillede. Dette sker lettest paa Landet. Saa gaar da Strømmen frem, ud over de store udstrakte Arealer i Skove og paa Prairier, som ligger og venter paa at blive tagne i Besiddelse.

For Bosættelsen paa Landet frembyder sig to Hovedmuligheder. Prairiesettlementerne og Skovsettlementerne. Det vil give en ret forskellig Tilværelse, om man slaar sig ned paa den aabne Prairie eller i en Skovegn. Man bør derfor i Grunden helst klare sig,

hvad man stiler imod, inden man giver sig paa Vej til Canada.

Bosættelsen paa Prairien giver bedst Udsigt til hurtig Fremgang, men er samtidig baade mest risikabel og kræver i Almindelighed ogsaa mest Kapital. Hvad de unge Udvandrere angaar, kommer Spørgsmaalet dog ikke saa stærkt i Forgrunden. De bør nemlig tjene et Par Aar og saaledes samle Kapital og Erfaring om Forholdene og vil derfor, naar Tidspunktet kommer, uden Vanskelighed kunne træffe deres Valg.

Men der bliver flere og flere Familier, som tænker paa at udvandre til Canada, og for disse er det af meget stor Vigtighed at være nogenlunde orienterede paa Forhaand. Købe Ejendom før efter et Par Aars Forløb bør dog ingen. Derimod kan Muligheder som Forpagtning eller andre lignende Ordninger tænkes. I Prairieegne vil der imidlertid ofte, ogsaa i saadanne Tilfælde, kræves nogen Kapital (fra 5—10,000 Kr.) til at komme i Gang. Gratis Jord er der ikke mange Chancer for at opnaa, vel at mærke, naar det skal være Jord, der vil kunne give godt Udbytte og Fremgang. Gratis Jord mangler nemlig som oftest de fornødne Afsætningsmuligheder for Produkterne. I et Land af Canadas Maalestok er Afsætningsforholdene jo nemlig et selvsagt afgørende vigtigt Spørgsmaal. Mange har ubetænksomt indrettet deres Fremtid paa Udsigterne til en Jærnbane — som aldrig kom!

Opdyrkning og Drift af det aabne Lands Jord kræver altid meget Maskineri og megen Hestekraft, som man i Almindelighed ikke kommer til uden betydelige Udgifter. (Det kan af og til ske, at man ved Forpagtninger eller Bestyrerpladser faar disse Ting overladte til Brug.)

Dyrkning af Prairielandet er risikabel, dels fordi den som oftest er baseret paa en enkelt Art af Afgrøde, saa alt er sat paa et Bræt, dels fordi nye Egne i det

Danske forsamlede ved et Skolehus ved Ostenfeld i Anledning af Dannelsen af en dansk Menighed. (Se Side 36).

store Land er ret udsatte for stor Overlast saavel fra klimatisk Side som fra den vældige utæmmede Natur, de er Nabo til.

Den ensidige Drift giver ganske særegne Forhold derved, at der til Tider maa arbejdes over alle Maader voldsomt, medens hele Vinteren som Regel bringer en fuldstændig Lediggang.

Der findes dog ogsaa i Prairieegnene begyndende »blandet Landbrug« med flere Arter af Afgrøde, Dyrkning af Havesager og Frugt og fremfor alt Kreaturhold. Angaaende de herhenhørende nærmere Forhold henvises til Bogens sidste Afsnit med Settlementsbeskrivelserne.

Bosættelse i Skovegne giver tryggere Forhold, men den egentlige Velstand ligger for dem, som begynder i Skovene, i Regelen en Del Aar ude i Fremtiden. Men Skovene giver straks Husly, Brændsel, Græsning til lidt Kreaturer, Lejlighed til Høsehøld

o. s. v. og — kun meget smaa Udgifter. (Se f. Eks. Redegørelsen for Pass Lake Kolonien S. 34.) Arbejdet er haardt, men giver Livets Ophold hvert Aar, og Risikoen for fuldstændigt Fejlslag er minimal. Klimaet mildnes af Læ og Fugt fra de omgivende Skove. Faren for Skovbrande er der, men afbødes ved adskillige virkningsfulde Foranstaltninger. Noget mere hjemligt og indbydende for Danske end Skovsettlementerne i Nabostaterne til Canada: Wisconsin og Minnesota o. a. af U. S. A.s nordligere Stater, skal man ikke let kunne finde. Fremtiden vil bringe samme Forhold til Veje mange Steder i Canada.

Man maa sikre sig Skolegang for sine Børn. Dette er ikke saa vanskeligt, da der kun skal 10—15 Familier til, for at det offentlige Skolevæsen træder til og opretter canadisk Skole. Men 2—3 Familier i en Afkrog, med en indbyrdes Afstand mellem Hjemmene af en dansk Mil eller mere, faar naturligvis hverken Skolegang for Børnene eller noget andet af det, som vi Mennesker maa samles om for at faa det frem.

Det er ikke ligegyldigt heller for Danske, hvem deres Børn skal søge sammen med i den canadiske Skole. Skal det være med Russere, Polakker, Italienerne eller andre os endnu fjernere staaende Folk, vil Forældrene efterhaanden knapt kunne genkende deres egne Børn og mere og mere slappes i Forbindelsen med dem.

Der er med en vis Ret bleven sagt, at hvis Folk vilde indrette sig her i Danmark, som de maa gøre og gør det i Canada, vilde de lige saa godt kunne klare sig her hjemme. Der er imidlertid det at sige, at man alligevel dog ikke kan de samme Ting her som der. Man gør det simpelthen ikke og kan i visse Henseender heller ikke gøre det. Dertil kommer, at vi her i Danmark lever under et ret trykkende »Kompleks« af Skatter og Afgifter paa snart sagt alle Ting,

Kirken i Redvers. (Se Side 37).

medens der i Canada kun betales en ganske ringe Skat paa Jorden og ellers intet, før man bliver meget velhavende.

Bosættelse i Byerne er af underordnet Betydning i Øjeblikket. Det er ikke let at give nogen bestemt Vejledning ud over det, at man ogsaa der bør søge hen, hvor der er danske Kredse, og søge sammen med disse. De færreste vil blive tilfredse med at slaa sig ned blandt lutter fremmede. Forholdene i Byerne ligger alle Vegne saaledes, at det først og fremmest beror paa den enkelte Udvandrers Evne til at bjerge sig igennem, om han straks kan skabe sig en Fremtid eller skal gaa helt til Bunds.

III. DANSK BOSÆTTELSE:

Settlementsbeskrivelser m. m.

NEW BRUNSWICK.

New-Denmarks-Kolonien.

I 1872 grundlagdes Kolonien »New-Denmark« i New Brunswick. Det er den ældste danske Koloni i Canada. Næsten et Slægtled skulde forløbe, før der atter begyndtes danske Kolonier i Landet. Men »New Denmark«-Settlementet har vokset sin stille, ret ubemærkede Vækst, indtil den i det sidste Par Aar atter er traadt frem, nu i Række med de nye Kolonier anden Steds i Landet. Der er ca. 700 Danske paa dette Sted, hvis Midtpunkt er S a l m o n h u r s t^{*)}. Det er ryddet Land, hvor der nu udelukkende drives Landbrug (navnlig i de senere Aar Kartoffelavl i stor Stil). Der er endnu fri Jord at faa, men den er besværlig at rydde. Kolonien har paa en smuk og hjertelig Maade taget mod mange Emigranter fra Danmark i de sidste Aar. Settlementet er dog nu ret tæt beboet efter Forholdene og kan næppe i Øjeblikket modtage større Skarer af Udvandrere. Det er i hvert Fald utilraadeligt at rejse dertil uden forudgaaende Forhandling med Folk paa Stedet. Klima og Natur er meget hjemlige for Danske. Der er Jernbane igennem Settlementet. Dens Station bærer det gode danske Navn »Petersen«. I dette Foraar har ca. 100 Udvandrere fra

^{*)} S. er Navnet paa Settlementets Posthus.

Dansk Nybyggerhjem Lloydminster. (Se Side 39).

Danmark erhvervet sig Ejendom eller faaet Arbejde i Kolonien.

Man kan skrive til Pastor E. Nommesen, Salmonhurst, New Brunswick, eller Mr. Ernst Harty, Blue Bell, New Brunswick, der begge er villige til at give Oplysninger.

Med Opmærksomhed bør man give Agt paa, om nye danske Kolonier i de nærmeste Aar skulde opstaa i New Brunswick eller Nova Scotia Provinserne. Forholdene er ikke blot hjemlige, men synes at byde ret gode Muligheder.

M O N T R E A L

i Provinsen Quebec rummer ca. 1500 Danske. Der er dansk Menighed og ikke ringe Samling paa dansk Ungdom. Oprettelsen af et Ungdomshjem for Danske synes nær forestaaende. Arbejdsmulighederne i selve Byen ligger saaledes, at dygtige danske Haandværkere nok kan hævde deres Stilling, ja blive foretrukket, naar de først er over de sproglige Vanskeligheder og

er kommet ind i de canadiske Arbejdsforhold. Men alt dette vil ofte tage baade to og tre Aar. Unge danske Kvinder, der vil gøre husligt Arbejde og er dygtige dertil, har hidtil i Montreal kunnet faa Beskæftigelse, lige saa hurtigt som de kom til Stedet. I Vinteren 1926—27 har der ved den danske Præst og hans Hustrus Foranstaltning været Kursus i Engelsk m. m. for danske Emigranter. Da disse Kursus har været baade meget søgte og meget paaskønnede, kan det antagelig paaregnes, at der ogsaa i Fremtiden vil blive ydet vore Udvandrere til Montreal den samme Bistand. Hvad der er sagt om Arbejdsmulighederne i Montreal, gælder i det væsentlige ogsaa om Forholdene i de i det følgende nævnte andre østcanadiske Byer. Det kan tilføjes, at Udsigterne for danske Kontor- og Handelsfolk er overordentlig smaa. Den forrige danske Præst i Montreal-Toronto-London, Pastor Anthon Hansen, som har været mangfoldige behjælpelig med at komme i Arbejde, har oplyst, at det aldrig er lykkedes ham at faa disse Fags Repræsentanter ansat som andet end Opvaskere og Opvartere i Restaurationer! — Dette ligger i, at man for at komme frem ad disse Veje maa kunne tale og skrive Engelsk som de indfødte og foruden at være kendt med Maskinskrivning og Stenografi (paa Engelsk) maa være kendt med Landets Handelsforhold, der selvsagt er meget forskellige fra de danske. Paa een Dag i Maj i Aar alene kom 200 Emigranter fra Danmark. Ca. 150 blev og fik Arbejde i Byen og Omegnen. De andre søgte videre Vest paa.

Det anbefales meget at søge Oplysninger hos: Pastor John M. Jensen, 3540 Jeanne Mance St., Montreal, Que. Canada.

Q U E B E C

i Provinsen af samme Navn er væsentlig at regne for en fransk By. De Danskes Antal i den er forsvindende.

Dansk Hjem ved Lloydminster. (Se Side 39.)

Byen vil foreløbig næppe komme i Betragtning for dansk Udvandring.

TORONTO, ONTARIO,

derimod har i Øjeblikket, ligesom Montreal, indenfor sin Befolkning ca. 1500 Danske. Hvad der er sagt om Montreals Arbejdsmuligheder for danske Udvandrere, gælder i det væsentlige ogsaa om denne By. De fleste Danske bor i selve Byen, kun faa i Omegnen (som Farmere). Der er ved at blive mere Samling paa de Danske i Toronto, end der har været. Der er dannet dansk Menighed, og der arbejdes stærkt paa at faa en dansk Præst til Byen, som kan betjene Kredsen der og i Byen London (se nedenfor) samt tage sig af de ret talrige Udvandrere fra Danmark, som der ogsaa her maa regnes med. Disse Bestræbelser er bleven imødekommet ved en Bestemmelse af Aarsmødet for »Den foren. Kirke« om Ansættelsen af en Præst i Toronto-London.

Foreløbig maa det for Toronto og Londons Ved-

kommende tilraades at søge Oplysninger og Vejledning hos Pastor John M. Jensen i Montreal.

LONDON, ONTARIO.

I denne ret store By i den sydligste Del af Provin-sen, i Landet inde mellem Erie- og Huron-Søerne, lig-ger den næstældste Kreds af Danske i Canada. I Byen med nærmeste Omegn findes der ca. 250 Danske. I On-tarioprovinserne har ingen By saa mange danske Far-mere i Oplandet som London. De bor imidlertid meget spredt og uden ret stærk indbyrdes Forbindelse. Da London er et af de Steder i Canada, hvor Danske længst har været kendt paa Egnen, er det fornøjeligt at høre, at en med de Danskes Forhold der og anden-steds i Canada velkendt Mand kan skrive: »Ingen Ste-der i Amerika har jeg hørt vore Landsmænds Dygtig-hed og Ærlighed lovprise mere end i London.« Gid det altid maa vedblive at være de London Danskes Om-dømme. Denne Stilling paa Egnen bevirker, at det ikke er vanskeligt for unge danske Landmænd at faa Arbejde, naar de kommer dertil om Foraaret. Men Lønnen er ikke saa stor som længere mod Vest i Prairieprovinserne. Den højeste Gennemsnitsløn for hele Aaret for en dygtig Karl er ca. 30 Dollars pr. Maaned.

Paa Grænsen mellem Øst og Vest, endnu i Provin-sen Ontario, oppe paa Nordkysten af Superiorsøen paa en Halvø ca. 70 km Nord for Port Arthur, kommer vi til det første Settlement paa Landet siden Atlanter-havskysten, det er S k o v s e t t l e m e n t e t

PASS LAKE KOLONIEN, ONTARIO.

Det er en ganske nyanlagt Koloni. Der var 1926 50 Danske, der havde »taget Land«, nu er der adskilligt flere, men ogsaa Plads for en Del endnu. Vilkaarene er meget gunstige, og erfarne, med Forholdene kendte

Danske forsamlede i Anledning af den første danske Gudstjeneste i Pass Lake.

Mænd, anbefaler Stedet. Deter rigtig gammeldags primitive Pionerforhold at gaa ind til, ikke noget for Folk, der er ukendte med grovt Arbejde og vant til Nutidens bekvemme Forhold. Om 10—20 Aar vil alt være meget anderledes ved Pass Lake, men da vil man ikke kunne købe Jord for den nuværende Pris af 62½ Cents pr. Td. Land!

Ontarioregeringen ejer Jorden, og ved en Overenskomst mellem Canadian National Banen og Regeringen er der reserveret et stort Stykke Land for Danskere i de nærmeste Aar. Prisen er, som alt sagt, kun ca. 2 Kr. pr. Td. Land. Men Jorden er bevokset med Skov, af hvilken 1½ Td. Land skal ryddes hvert Aar^{*)}. Efter 5 Aars Forløb kan der faas Skøde paa Lan-

^{*)} Man har i Canada andre og nemmere Fremgangsmaader ved Rydning af Skov, end vi er kendte med her i Landet. Se Billedet Side 9, der viser, hvorledes man kommer af med selve Træerne. Derefter fjernes Stubbene.

det, naar 11½ Td. Land er opdyrket. Landet har været og er til Dels endnu bevokset med temmelig stor Skov. Der maa derfor gøres et ikke ringe Arbejde, før Jorden kan give større Udbytte. Der er ved Pass Lake Lejlighed til Salg af Træ i hvert Fald de første 3—4 Aar. Dette giver velkomne rede Penge, om end i beskeden Maal. Landet egner sig udelukkende for »blandet Landbrug«, og der er god Forbindelse til Byerne Fort William og Port Arthur med særdeles gode Af sætning smuligheder for Koloniens Produkter. En Bane fra disse Byer passerer Landstrækningen.

Der er allerede adskillige danske Hjem.

Fra det — rigtignok noget fjerne — Winnipeg kommer en dansk Præst ud at holde Gudstjeneste, saa ofte det kan lade sig gøre.

Forhaabentlig vil det dog ikke være længe, inden der bliver fast kirkelig Betjening.

Alle Forespørgsler vedrørende Pass Lake Kolonien besvares af Mr. Martin Pejstrup, Pass Lake, Ontario, eller Pastor N. Damskov, 123 Luxton Ave., Winnipeg, Manitoba, Canada.

WINNIPEG, MANITOBA.

De aller fleste danske Udvandrere til Canada vil komme til Winnipeg, Manitobas Hovedstad. Herfra vejledes Emigranterne af Regering, Jærnbaneselskaber o. a. til deres videre Bestemmelsessted. Byen er Fordelingscentrum for hele Emigrantstrømmen til Vest- og Midterprovinserne. Da der i første Halvdel af Aaret ankommer flere Tusinde Danske til Winnipeg, er det selvfølgelig kun rent undtagelsesvis, at nogen Udvandrer kan regne paa at faa Beskæftigelse i denne By. En Del Danske er dog bosatte der. Der er dansk Menighed og Kirke og fast bosiddende dansk Præst foruden den danske Emigrantpræst. I Løbet af et Aars tid tør man vente, at et dansk Ungdomshjem kommer

Søndagskolefest i Standard, Alberta. (Se Side 39).

i Gang. Der er ikke alene mange, der rejser ud fra Winnipeg, men der er desværre ogsaa mange, kun alt for mange, der søger tilbage til Winnipeg i Vintertiden i Stedet for at blive, hvor de var, og hvor de havde tjent de Penge, de skulde bygge deres Fremtid paa. I Regelen kan Ophold dog faas i Vintermaanederne (selv om kun lille Løn eller blot Kost og Logi gives) der, hvor man har arbejdet. Det er bedre at tage mod det end at fortære Fortjenesten ved 3—4 Maaneders Ophold i en By. Det maa indrømmes, at det ikke altid er helt let at opnaa det billige Vinterkvarter i Canada, men det kan paa den anden Side ikke nægtes, at mange unge Mænd meget uforholdent og ubetænksomt og med meget daarligt Resultat søger til Byerne om Vinteren. Det er ikke mindst blandt den Ungdom, som, betænksomt eller ubetænksomt, nu en Gang søger tilbage til Winnipeg, det paatænkte Ungdomshjem skal have sin Opgave.

Man kan henvende sig til Pastor Vilh. Beck, 72 Inkster Building, Winnipeg, Manitoba, Mr. Axel Bay Jensen, 332 Victor St.,

Manitoba, eller Emigrantpræst, Pastor N. Damskov, 123 Luxton Ave., Winnipeg, Manitoba, der alle er villige til at besvare Forespørgsler og give Oplysninger.

OSTENFELD, MANITOBA.

Ca. 70 km fra Winnipeg Øst paa ligger Jærnbane-stationen Ostenfeld, opkaldt efter Biskop Ostenfeld til Minde om hans Besøg hos de Danske i Winnipeg. En lille Kreds af Danske har slaaet sig ned her og finder Forholdene gode. En Jærnbane gennemskærer Kolonien, og en anden passerer den ganske nær, saa der er god Forbindelse til alle Sider og gode Afsætningsmuligheder.

Landet ejes af Manitoba Regering. Prisen er 5 Dollars til 12 Dollars pr. Acre. Af Købesummen for-dres en Tyvendedel udbetalt, Resten fordeles over 15 Aar eller efter Overenskomst. Rentefoden er 6 pCt. aarlig, Skat ca. 6 Cents pr. Acre. Jorden er bevokset med Smaaskov: Poppel og Pil, med større eller mindre Strækninger, som er træløse, og som kan give en god Høavl. Somme Steder findes en Del Sten, andre Steder omtrent ingen. Godt Drikkevand erholdes ved at grave fra 12 til 15 Fod. Artesiske Brønde findes flere Steder (Boring fra 40 til 70 Fod).

Jorden er nærmest sandet Muldjord, for det meste med Ler- eller Mergelunderlag. Koloniens Beliggenhed saa nær Winnipeg, der er et godt Marked for alle Landbrugsprodukter, og den rigelige Mængde Græs og Hø gør Landet særligt egnet for blandet Landbrug: Mejeri, Kvægavl, Faareavl o. s. v., saa meget mere som Rodfrugter, Kartofler, Haveprodukter og mange Græsarter giver et godt Udbytte.

Der er dannet en lille Menighed, som for Tiden be-tjenes af Pastor Damskov fra Winnipeg.

Der findes bedre Land baade i Manitoba og andre

Steder, og den, som raader over større Kapital, kan muligvis anbringe den med større Udbytte andre Steder, men her er uden Tvivl Betingelser for den mindre bemidlede for at kunne danne sig eget Hjem. Den, som venter at blive rig i en Hast, maa forsøge sig paa andre Egne.

Nærmere Oplysninger faas hos Mr. Ch r. J a c o b s e n, R o s s P. O., M a n., C a n.

En ved Dauphin, Vest for Winnipeg, paabe-
gyndt Bosættelse synes — i hvert Fald foreløbig —
ikke at skulle faa Betydning for dansk Samling.

»DANNEVIRKE«-SETTLEMENTET ved Redvers, Saskatchewan.

Kolonien Dannevirke er beliggende omkring og imellem Stationsbyerne Alida og Wauchope i det syd-østlige Hjørne af Provinsen Saskatchewan. Danskerne bor ikke samlede, men spredt mellem Folk af andre Nationer, hvor man efter Omstændighederne har kunnet slaa sig ned.

En Del bor paa Lejefarme, en Del har købt. Antallet af Danske kan anslaaes til omkring 300. Ved Optælling viste det sig, at der var ca. 46 Familier. Aarsagen til Koloniens Begyndelse var nogle Heste, der frivilligt tog sig for at udvandre fra Nord Dakota. En dansk Mand, Simon P. Hartness, maatte ud at søge efter dem og fandt dem omkring, hvor Alida nu ligger. Han fandt Egnen saa tiltalende, at han lod Hestene blive, udtog Homestead og kom om Foraaret og begyndte at bryde Prairien. I de følgende Aar kom hans Forældre, nogle Brødre og andre bekendte ogsaa op og tog Land. I 1907 var her 9 Familier. Kolonien vokse-
de saa smaat fremad, indtil i de senere Aar Tilstrømningen fra Danmark har udvidet den betydeligt.

Terrænet er bølgeformigt, men saaledes, at Dalene som Regel ikke har noget Afløb. De bliver saa til

Smaasøer eller Kær om Foraaret og til Dels hele Sommeren igennem, de afgiver en Del Hø, mest i de mere tørre Aar. Ogsaa paa Højderne findes der mange Nedsænkninger, disse er bevokset med Popler, noget særegent for Egnen her omkring. Disse Træer hjælper til at bryde de skarpe Nordvestvinde og giver Landskabet for Danske et mere hjemligt Udseende. Jorden er rig, mørk Muldjord. Ved »Brækningen« maa der, som Regel, optages en Del Rullesten. Her dyrkes Hvede, Byg, Havre og Hør, ligesom ogsaa Egnen egner sig fortrinlig for Kvægavl. Her kan ikke faas Homestead nu. Prairien kan købes for fra 6 til 12 Dollars pr. Acre. Opdyrket Land fra 12 til 25 Dollars pr. Acre.

Naar der spørges om Fremtidsudsigter, saa er det jo ikke let at være Spaamand. Jorden er saa god som de fleste Steder, Klimaet er omtrent her som ved de danske Kolonier i Nord Dakota. (Der er ca. 120 km til Kenmare i lige Linie.) Der er almindeligvis rigelig Regn. Der fortælles dog ogsaa om tørre Aar. Men da kunde man slaa Moserne og havde rigeligt Hø.

Kirken i Dannevirke er den første og hidtil eneste danske i Saskatschewan. Den er bygget 1925. En Kirke savnes ved Alida og endnu et Sted i Settlementet.

I 1927 er der kommet Danske i Hundredvis til Egnen.

Saskatschewan-Provinsen vil antagelig drage mange Danske til sig i de nærmeste Aar, da den synes at bære Prisen for de andre Provinser, hvad Landbrugsmuligheder angaar.

Man henvender sig til Pastor Lewis Larsen, Redvers, Sask., eller til Mr. Jens P. Jensen, Alida, Sask.

Nordvest for Dannevirke-Settlementet findes der ved Saskatoon og Borden begyndende Samlinger af Danske. Om disse Steder vil Oplysning kunne søges hos Præsterne Lewis Larsen eller Damskov eller hos Mr. A. P. R. Skov, Lloydminster, Sask.

LLOYDMINSTER, SASKATSCHEWAN.

Ved Lloydminster, Saskatschewan, er der paabe-
gyndt en dansk Koloni med 10 danske Familier. Og-
saa nogle ugifte Mænd har erhvervet Ejendom. Lan-
det regnes for at være godt, vel egnet for baade Hve-
deavl og blandet Landbrug.

Der er indenfor en Radius af 30 km omkring Lloyd-
minster en Mængde Jord paa private Hænder, som
kan købes, og det er godt Farmland. Køb kan som Re-
gel ordnes med en Udbetaling af 10 pCt. af Købesum-
men og Resten »paa Halvt«, d. v. s.: det halve af Avlen,
enten den er god eller daarlig, skal Sælgeren have.
Priserne ligger fra 10—18 Dollars pr. Acre (= $\frac{3}{4}$ Td.
Land). Der er ogsaa mange opdyrkede eller delvis op-
dyrkede Farme med opførte Bygninger, der er til Salg.
Prisen er da omkring 30 Dollars Acren, men der kræ-
ves i Reglen mindst 1000 Dollars i Udbetaling, ofte
mere, paa en »Kvarter« (ca. 160 Akres) opdyrket Land.
Skatten paa en Kvarter er omkring 40 Dollars. Unge
Mænd faar uden Vanskelighed Beskæftigelse paa den-
ne Egn om Sommeren. Det samme gælder unge Piger.
For gifte Folk er Chancerne her mindre gode i den tje-
nende Stilling.

Af og til har der været Besøg af dansk Præst fra
Edmonton eller fra Wayne, men fast Betjening haves
ikke endnu.

Vest for »Dannevirke« er der i Egnen omkring R e-
g i n a, S a s k., ogsaa en Del dansk Bosættelse. Men
Jorden er dyr i den Egn. Pastor Lewis Larsen vil kun-
ne give Oplysninger.

STANDARD, ALBERTA.

Den danske Koloni ved Standard er anlagt efter Un-
dersøgelser foretagne fra det store Elk-Horn Settle-
ment i Iowa ved en udsendt Komité 1910. Tilflytningen
og Bosættelsen paa Stedet gik raskt for sig. Allerede

Kirke og Præstebolig ved Standard, Alberta.

1917 var alt Land i adskillige Miles Omkreds optaget. Aar for Aar kommer der stadig flere til. Antallet af Danske i Settlementet er nu omkring 1000. Fra første Færd er hele dette Kolonisationsforetagende forløbet paa bedste Maade, og det er med Rette sagt, at det er det mest vellykkede Koloniforetagende i de senere Aar. Den lille By Standard i Koloniens Midte er næsten rent dansk. Det er et udpræget Prairiesettlement med Hvede som Hovedsædeart og praktisk talt eneste Afrøde. Jorden er tung, sort dyb Muld paa Lerunderlag og ganske overordentlig frugtbar.

Settlementet breder sig stadig. Der er nu foruden en ret stor Skole i Byen ikke mindre end 9 almindelige Landskoler spredt ud over Egnen.

Standard er grundlagt fra Elk-Horn Menighed og har fra første Begyndelse haft kirkelig Betjening. 1917 byggedes Kirken. Præsten i Standard prædiker ogsaa i et Skolehus ude i Settlementet, men der er kun een Menighed. Der mangler aldrig Arbejdskraft, da der kommer mange unge Udvandrere fra Danmark hvert Aar. Karlelønnen er ca. 40 Dollars om Maaneden samt 4—5 Dollars daglig ved Høst og Tærskning for-

Præst og Menighedsraad ved Standard, Alberta.

uden Kost og Logi. Pigelønnen er ca. 25 Dollars om Maanedn.

Jorden er dyr. De gamle veldyrkede Farme kan ikke købes under 50 Dollars Acren og 5000 Dollars Udbetaling paa 320 Acres. Jorden er overhovedet sjældent til Salg. Jærnbanen sælger Land i Udkanterne af Settlementet for 8—20 Dollars Acren med en Udbetaling af 7 pCt. af Købesummen. Renten 6 pCt. Amortisationstiden 34 Aar. Den første Udbetaling efter Købet finder Sted 2 Aar efter. Køberen har saaledes Lejlighed til at faa Avl af Jorden, før første Udbetaling skal finde Sted.

Henvendelse til Pastor L. H. Kjølner og Mr. O. P. Larsen, begge Standard, Alberta.

DALUM KOLONIEN VED WAYNE, ALBERTA.

Denne Koloni ligger i Nærheden af Kulminebyen Wayne, der har 5 store og nogle mindre Kulminer. Beliggenheden er Øst for Standard, vel ca. 60—80 km. Kolonien blev grundlagt 1917 af Folk fra »Den danske Kirke«, fra hvilket Kirkesamfund Betjeningen stadig sker (alt andet, her omtales i Bogen udenfor Brittish

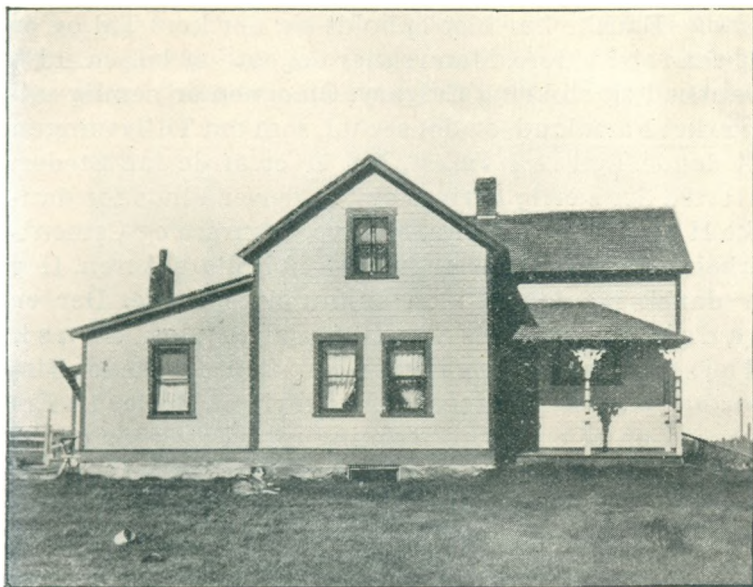
Dalum Højskole under Besøg fra Standard.

Columbia, har Betjening fra »Den forenede Kirke«. Det er bakket, men frugtbart Land, gennemskaaret mange Steder af særegne Kløfter (»coulees«), i hvilke der er Vandløb og Trævækst. Ca. 34,000 Acres Land er paa danske Hænder. Der bor ca. 200 Danske. Gode Veje, ret udbredt Telefonnet o. s. v. 2 engelske Børneskoler i Virksomhed, en tredje er under Opførelse. Bosiddende Præst. En Højskole, »D a l u m H ø j s k o l e«, begyndtes 1921 og har siden bestaaet. Der er Mulighed for, at Settlementet kan brede sig henimod Standard. Mellem disse to Settlementer er der allerede nu god Forbindelse.

Henvendelse til P a s t o r P. R a s m u s s e n, W a y n e, A l b e r t a.

HOLDEN, ALBERTA.

Landet er »Parkland«, d. v. s. halvt bevokset med Træer, halvt aabent. Træerne er dog uden Betydning

Præstegaarden i Dickson. (Se Side 46).

som Gavntømmer. Der er Bakker og Smaasøer. God og frugtbar Jord. Blandet Landbrug med Hvedeavl som Hovedprodukt. Der er Mejeri i Holden. Ret udbredt Telefonnet. Mest norsk Befolkning, dog en halv Snes danske Familier og nogle enlige Mænd, der farmer, ialt ca. 50 Danske. Der er ca. 10,000 Acres til Salg i Holdenegnen paa ret lette Vilkaar. Pastor Rasmussen holder af og til Gudstjeneste i Settlementet.

I Bingville og Huxley i samme Del af Alberta er der lignende Smaakredse af Danske, som Præsten i Wayne ogsaa besøger.

Henvendelse til Mr. P. Sørensen, Holden, Alberta, og Mr. J. J. Ellehill, Huxley, Alberta.

CALGARY, ALBERTA.

Calgary er en By i det sydvestlige Alberta omtrent af Størrelse som Aarhus. Ligesom Winnipeg er Calgary noget af et Gennemgangspunkt til andre Egne, saa

mange Danske har blot opholdt sig der kort Tid og er derfra rejst videre. Man regner dog, at der bor ca. 1000 Danske i og omkring Calgary. Omegnen er nemlig udmærket Farmland, og det ser ud, som om Tilflytningen til denne Egn er i Vækst. Det er et af de faa Steder, hvorfra der særlig skrives om, at der er Plads for danske H a a n d v æ r k e r e, Murere, Tømrere og Cementarbejdere. Jorden koster fra 20—40 Dollars Acren. Her er dansk Menighed, men endnu ikke Kirke. Der er dansk Ungdomshjem i Calgary og dansk Højskoleundervisning. »Den forenede Kirke« har paa sit Aarsmøde i Aar bevilget Midler til Erhvervelsen af en større Bygning med Plads for ca. 50 Elever boende paa Skolen. Sagen er allerede ordnet. Danske Ungdomsmøder i Vinter har samlet overraskende mange unge. Skolen har været overfyldt. Det samme gælder Ungdomshjemmet. Der vil dog nu paa Skolen være Udvej for at kunne rumme et større Antal. Betalingen paa Skolen var i Vinter for Ophold og Undervisning paa D a n a H ø j s k o l e, som Skolen kaldes, 40 Dollars maanedlig i de første 2 og 30 Dollars maanedlig i de sidste 2 Vintermaaneder, hvad der er nogenlunde det samme som det alene kan koste at bo i Pension i Byen i Vintertiden. H e n v e n d e l s e t i l Pastor J. Knudsen, 530—10 Ave. N. E. Calgary, Alberta, og Mr. Henry Larsen, 1009, 8. Ave., Calgary, Alberta.

OLDS, ALBERTA,

ligger ca. 120 km længere Nord paa fra Calgary. Foreløbig har ca. 150 Landsmænd slaaet sig ned her. Jorderne siges at være meget gode og ikke vanskelige at komme i Gang med. Henvendelse til Pastor Knudsen, Calgary.

DICKSON, ALBERTA.

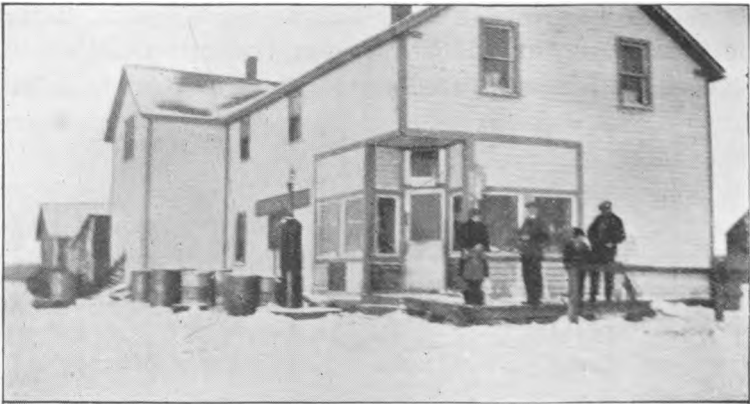
Dette Landsettlement blev grundlagt af Danske fra Omaha, Nebraska, for 23 Aar siden. Settlementet

er beliggende Nordvest for Calgary, ca. 60 km. Blandt Landbrug, hvis Hovedgren er Svineproduktion til Levering i Innisfail, en By i Nærheden. Jorden er be-

Hostfest 1926 i Kirken i Dickson.

vokset med Krat og Skov. Der er meget uopdyrket Land endnu. Prisen er fra 15 Dollars Acren og opefter, svarende til Landets Tilstand og Opdyrkningsgrad. Efter en trang Begyndelse for de første Pionerer er Settlerne ved Dickson i Almindelighed ret velstillede

Forretning og Postkontor i Dickson.

nu. Der er Plads til mange Hjem endnu, og der er faa Steder, der giver bedre Udsigter til eget Hjem for nøjsomme og arbejdsomme Mennesker, som maa arbejde sig frem med ganske ringe Kapital eller uden Kapital. Der har været dansk Menighed hele Tiden og Kirkebygning i en Aarrække.

Ved Dickson bor 40 Familier og en stor Ungdom. 1925 blev der solgt 640 Acres til Danske, 1926: 2160 Acres.

Henvendelse til Pastor Bentsen, Dickson, Alberta.

KEWISVILLE, ALBERTA,

er Nabosetlement til Dickson. Der er endnu kun 7 danske Familier, men ganske gode Muligheder.

Henvendelse som ved Dickson.

EDMONTON, ALBERTA.

I og omkring Byen Edmonton findes en Del Danske. Efter alt foreliggende er dette Sted at tage i Betragtning som kommende Samlingssted. »Den forenede Kirke« bestemte paa Aarsmødet i Aar at ansætte Præst i denne By. Henvendelse til S. Elgaard, Ponoka, Alberta, Box 52.

Hus og Udbygninger til samme danske Hjem ved Ponoka.

PONOKA, ALBERTA,

lidt Sydvest for Edmonton. Der er en Del Danske, 16 Familier og en Del Ungdom. I April 1926 ankom alene 60—70 Udvandrere fra Danmark, som alle fik Arbejde lige straks. Saavel unge Karle og Piger som ogsaa gifte Folk menes at kunne faa Arbejde i denne Egn. Jordpriserne er meget forskellige, varierende fra 10—50 Dollars Acren, alt efter Opdykningsgrad, Bygninger paa Jorden, Afstand til By o. s. v. Uopdyrket Jord kan faas i en Afstand af 40—60 km fra By for en Pris af 10—20 Dollars Acren. Skat (samtlige) andrager ca. 15—35 Dollars paa 160 Acres. Forpagtninger kan faas paa denne Egn, men Overtagelse kræver en Ka-

pital paa ca. 1000 Dollars. Kirkelig Betjening en Gang om Maaneden fra Dickson.

Henvendelse til S. Elgaard, Ponoka, Alberta, Box 52.

STETTLER, ALBERTA.

I samme Egn som Edmonton, Ponoka og Dickson ligger Stettler. Landet er halvt Prairieland, halvt Skovland. Driftsmaaden er »blandet Landbrug«. Somme Steder er Hvedemarken Bedriftens vigtigste, andre Steder ligger Vægten mere paa Kreaturholdet. Der er kun lidt uopdyrket Land tilbage, men hvad der findes, bliver solgt for ca. 11 Dollars Acren. Skatten er fra 30—40 Dollars paa 160 Acres.

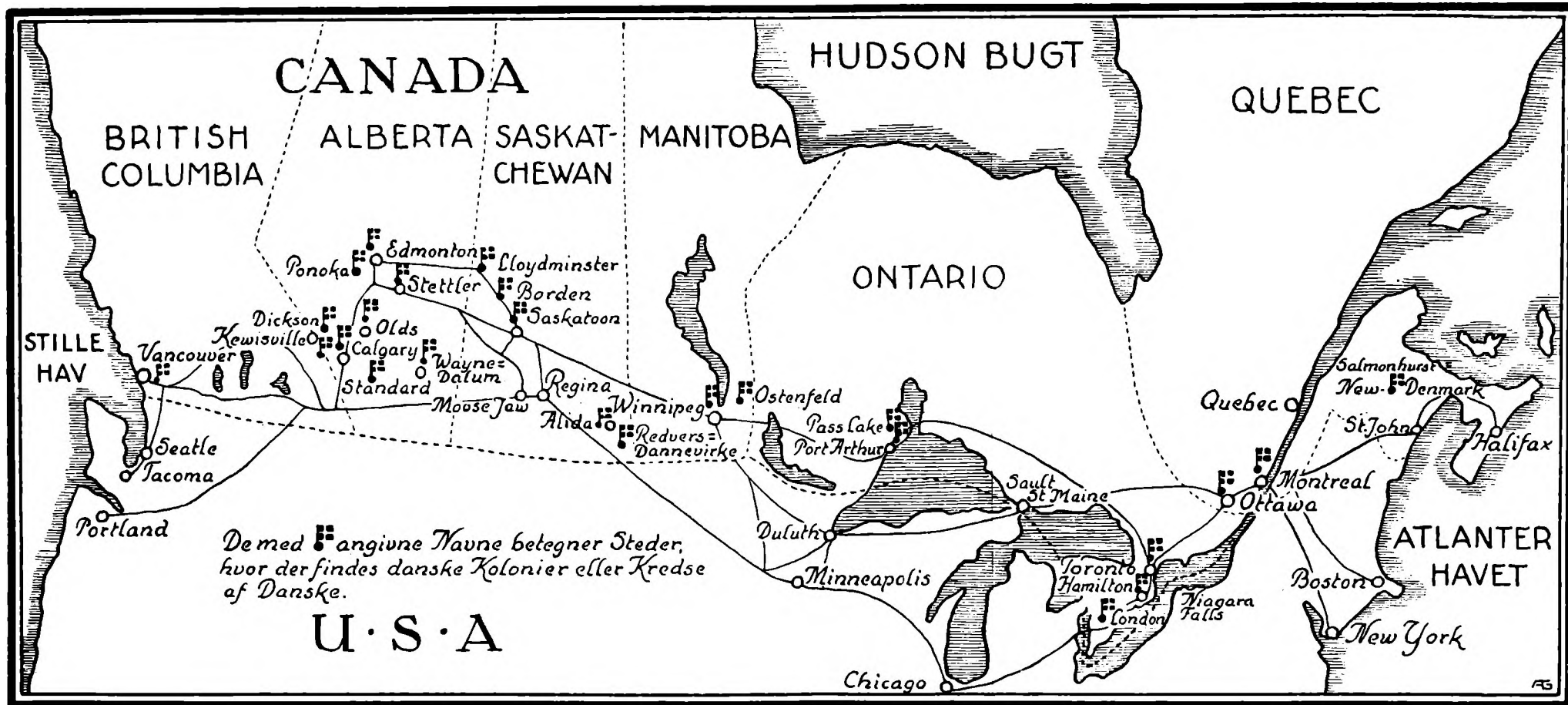
Det er vanskeligt at opnaa Forpagtning paa denne Egn. I Almindelighed ligger Farmpriserne omkring 20 Dollars Acren med 1000 Dollars Udbetaling.

Det antages at være vanskeligt for gifte Folk at opnaa Medhjælperplads ved Stettler, men der er megen Efterspørgsel efter dansk Ungdom. De Danske har paa denne Egn saadant Navn, at de foretrækkes for andre.

Henvendelse til Mr. J. C. Nielsen, Box 124, Stettler, Alberta.

VANCOUVER, BRITISH COLUMBIA.

Det eneste Sted, hvor der i Br. Columbia er dog nogen Samling paa Landsmænd, er i Byen Vancouver. En ca. 50 Danske samles til Gudstjeneste, hvor Præster af »Den danske Kirke« kommer rejsende fra U. S. A. (fra Washingtonstaten navnlig). Man kan søge Oplysning hos Pastor Alfred Sørensen, 2406 Spruce St., Wash., U. S. A. Det synes, som om Danskere kun i ringe Tal er naaet helt ud i Kyststaten ved Stillehavet hidtil. Der har dog i mange Aar været en Del Danske ikke alene i Byen Vancouver, men ogsaa paa den store Vaucouvrea.

DANSK
TRAKTATSÆLSKABS
FORLAG

FREDERIKSBORGGADE 5
KØBENHAVN K

A. FIBIGER: <i>Ved Korsets Fod. — Søndags- evangelierne til Andagtsbrug</i>	hft. 7.00	ib. 10.00
A. FIBIGER: <i>Hos Jesus. — Søndagsevan- gelierne til Andagtsbrug, II</i>	- 6.00	- 9.00
A. FIBIGER: <i>Forstaar du — ? Historiske Op- lysninger om det nye Testaments Skrifter</i>	- 2.00	
A. FIBIGER: <i>Bordbønner</i>	- 0.10	
SVEND BØGH: <i>Ernst. Et lille Indblik i en ung Mands Sjæleliv, særlig for unge</i>	- 0.30	
OLUF OLESEN: <i>Dagen og Vejen. En lille An- dagtsbog med et kort Stykke til hver Dag i Aaret</i>		- 4.50
OLUF OLESEN: <i>Hellig Vandel</i>	- 2.00	
Mr. J. GORDON LOGAN: <i>Kraften fra det Høje</i>	- 0.50	
CARL HORNBECH: <i>Lige ud. Smaabetragt- ninger til Opbyggelse</i>	- 3.50	- 5.75
P. BLOMBERG: <i>Børnenes Søndag. Andagts- bog for Børn, rigt illustreret efter Doré: „Bibelen i Billeder“</i>	- 2.75	
FASTER FORTÆLLER. <i>Fortællinger for Børn</i>	- 2.00	
DEN BLINDE PAA ØSTERGAARD OG AN- DRE FORTÆLLINGER	- 3.50	- 5.50
C. SKOVGAARD-PETERSEN: <i>Prøv selv! ...</i>	- 3.00	- 5.00
CHARLES INWOOD: <i>Blodet, som renses</i> ...	- 0.25	
JØRGEN FALK RØNNE: <i>Guldnøglen. Fortæl- linger</i>	- 3.50	- 5.50
S. A. SØRENSEN: <i>Mod Lyset. Fortællinger</i> ..	- 3.50	- 5.50
OVER TÆRSKELEN, <i>Fortællinger</i>	- 2.50	- 4.50
HENRY USSING: <i>Troens Magt</i>	- 0.25	
JOHS. VIBE-PETERSEN: <i>Guds grønne Jord. Fortællinger</i>	- 2.50	- 4.50
GUNNER ENGBERG: <i>Den Mandstype, Menig- heden nu trænger til</i>	- 0,25	
CARL CHRISTENSEN: <i>Morgenvagt, en An- dagtsbog med et kort Stykke til hver Dag i Aaret</i>	- 2.50	- 3.50
<i>Paa Indiapapir i Skindbind med Guldsnit</i>		- 8.00
BISKOP H. C. MOULE: <i>Lønkammerbøn</i>	- 1.25	
PARADISHAVEN OG ANDRE FORTÆLLIN- GER, <i>genfortalt af C. L. Toft</i>	- 1.00	

FAAS I ENHVER BOGLADE

I Hovedkommission hos O. LOHSE, København.